

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **M. B.**, zastoupeného Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského nám. 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2013, čj. KrÚ 81507/2013/ODSH/8, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 5. 1. 2015, čj. 52 A 41/2014 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Po zrušení příkazu ze dne 10. 5. 2013, čj. OSA/P-601/13-D/11, k odporu žalobce, Magistrát města Pardubic vydal dne 9. 8. 2013 rozhodnutí čj. OSA/P-601/13-D/33, kterým uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Přestupku se měl žalobce dopustit parkováním na chodníku ve dnech 13. 3. 2013 a 26. 3. 2013 na místě a v čase blíže určeném rozhodnutím. Za přestupek magistrát uložil žalobci pokutu ve výši 1500 Kč.

2. Žalovaný zamítl odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 27. 11. 2013, čj. KrÚ 81507/2013/ODSH/8.

II.

3. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích, který ji usnesením ze dne 5. 1. 2015, čj. 52 A 41/2014 – 31, odmítl pro opožděnost. Usnesení krajského soudu je, stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí správních soudů, dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost zcela odkazuje.

III.

4. Žalobce (stěžovatel) brojil proti usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

5. Stěžovatel zpochybnil závěr krajského soudu, že lhůtu pro podání žaloby bylo třeba počítat ode dne 9. 12. 2013, kdy bylo rozhodnutí žalovaného doručeno fikcí zástupci stěžovatele, R. K., na adresu jeho trvalého pobytu. Žalovaný měl doručovat na elektronickou adresu zvolenou zástupcem stěžovatele. Na adresu jeho trvalého pobytu mohl doručovat, pokud by nejprve odeslal rozhodnutí na zvolenou elektronickou adresu, zpráva se nevrátila jako nedoručitelná a zmocněnec nepotvrdil její přijetí nejpozději následující pracovní den emailem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem.

6. Žalovaný neprokázal, že rozhodnutí odeslal na zvolenou elektronickou adresu. Ve spisu měla tuto skutečnost osvědčit „čtyřřádková tabulka“, ze které ale neplyne, že písemnost byla vypravena na danou adresu. Následně se žalovaný pokusil prokázat odeslání rozhodnutí na elektronickou adresu zmocněnce „printscreenem“ ze software elektronické podatelny, který přiložil k vyjádření k žalobě. Ani tato listina ale není průkazná, protože z ní není patrný obsah zaslané písemnosti, adresát (vyplněna je jak adresa trvalého pobytu, tak elektronická adresa), čas vypravení s přesností na sekundy, vydavatel certifikátu elektronického podpisu, ani zda byl elektronicky podepsán celý email či jen příloha. Není zřejmé, zda písemnost opustila server žalovaného a dostala se do dispozice serveru žalobce. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, čj. 9 Afs 28/2010 – 79, je podání účastníka řízení vůči správnímu orgánu učiněno okamžikem, kdy se dostane do dispozice správního orgánu. Obdobně musí být rozhodnutí žalovaného považováno za vypravené okamžikem, kdy je dostupné serveru stěžovatele (jeho zástupce). Je nepředstavitelné, že by stěžovatel prokazoval podání „*printscreenem z nějakého programu*“. Z hlediska zásady rovnosti stran je proto vyloučeno, aby tímto způsobem správnost doručování prokazoval žalovaný.

7. Krajský soud navíc pochybil, pokud provedl dokazování „printscreenem“ předloženým žalovaným bez nařízení jednání. Soud pouze přeposlal vyjádření žalovaného stěžovateli, aniž mu stanovil lhůtu k podání repliky. Stěžovatel tak neměl možnost vyjádřit se k důkazu, na základě kterého krajský soud odmítl žalobu.

IV.

8. Žalovaný se ztotožnil s usnesením krajského soudu.

V.

9. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

10. Kasační stížnost není důvodná.

11. Krajský soud pochybil, zabýval-li se předmětným „printscreenem“ mimo jednání. I když neprojednal věc meritorně a žalobu odmítl pro opožděnost, měl při posuzování včasnosti žaloby a souvisejícím dokazování v souladu § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídit jednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2008, čj. 5 As 3/2008 – 123). V posuzované věci ovšem toto pochybení nepředstavovalo vadu, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí. Závěr soudu o opožděnosti žaloby by totiž v žádném případě nemohl být jiný, ani kdyby předmětný důkaz správně provedl při jednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2005, čj. 6 Ads 57/2004 – 59).

12. Žádostí o doručování na elektronickou adresu ve smyslu § 19 odst. 3 správního řádu účastník řízení vyjadřuje souhlas s daným způsobem komunikace včetně všech s ním spojených nedostatků a omezení. Nejvyšší správní soud vyjádřil tuto skutečnost, byť v kontextu řízení před správními soudy, následovně: *„Je odpovědností účastníka řízení, jaký zvolí procesní postup, včetně volby komunikačních prostředků se soudem a akceptace rozdílů, které z povahy jednotlivých komunikačních prostředků plynou“* (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2012, čj. 9 As 100/2012 – 29; obdobně k povaze emailové komunikace též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2008, čj. 8 Afs 55/2008 – 70: *„Odesílatel si může vyžádat od adresáta zprávy potvrzení jejího přijetí, to však vyžaduje součinnost adresáta. Je přitom odpovědností účastníka řízení, jaký zvolí procesní postup, včetně volby komunikačních prostředků se soudem a akceptace rozdílů, které z povahy jednotlivých komunikačních prostředků plynou.“*). Platí přitom, že *„doručování na elektronickou adresu (e-mailem) není průkazné a ze strany veřejné moci garantované (oproti systému datových schránek), proto také procesní předpisy účinnost doručení svazují s aktivním jednáním na straně adresáta v podobě potvrzení doručení ve stanovené lhůtě, opatřené nadto uznávaným elektronickým podpisem adresáta (srov. § 19 odst. 8 správního řádu)“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2015, čj. 9 As 261/2014 – 44). Účastník řízení, který si zvolil doručování na elektronickou adresu, nese riziko spočívající v tom, že emailová komunikace je považována za nezaručenou, musí proto počítat s možností, že emailová zpráva nemusí být z různých důvodů doručena (srov. upozornění v souvislosti s používáním emailu při komunikaci se soudy na serveru www.justice.cz, citováno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2014, čj. 7 Afs 113/2014 – 33). Z důvodu nezaručenosti emailové komunikace pak § 19 odst. 8 věta třetí stanoví, že pokud adresát nepotvrdí převzetí písemnosti (doručení emailu) nejpozději následující pracovní den, správní orgán doručí písemnost, jako by adresát nepožádal o doručení na elektronickou adresu. Účastník využívající elektronickou adresu proto musí být připraven přijímat i písemnosti doručované poštou.

13. Dalším znakem emailové komunikace je její zásadní neprůkaznost (srov. výše citovaný rozsudek čj. 9 As 261/2014 – 44). Stěžovatel měl za to, že odeslání žalovaného rozhodnutí nebylo prokázáno žádným dokumentem ve správním spisu ani

„printscreenem“ doloženým žalovaným v řízení před krajským soudem. Zároveň podotkl, že sám by nemohl prokázat uskutečnění podání pouhým printscreenem obrazovky emailového klienta. K tomu kasační soud zdůrazňuje, že je třeba rozlišovat mezi doručováním písemností správním orgánem prostřednictvím emailu podle § 19 odst. 8 věta druhá a třetí a emailovým podáním účastníka řízení vůči správnímu orgánu, popř. soudu. V případě podání účastníka řízení je rozhodný okamžik dojití podání správnímu orgánu či soudu; proto pro zachování lhůty nestačí, je-li podání odesláno emailem poslední den lhůty (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2006, čj. 8 Afs 82/2006 – 68, nebo rozsudek čj. 7 Afs 113/2014 – 33). Pokud by účastník doložil odeslání písemnosti printscreenem emailového klienta či obdobnou formou záznamu o odeslání emailu, prokázal by pouze odeslání podání, nikoliv zda (a kdy) podání došlo soudu či správnímu orgánu, a to i pokud by v daném případě nebyl důvod pochybovat o pravosti důkazu odeslání emailu. Naproti tomu podle § 19 odst. 8 správního řádu správní orgán doručuje jako by účastník nepožádal o doručení na elektronickou adresu (tedy zejména poštou na adresu trvalého pobytu), nepotvrdí-li adresát přijetí písemnosti nejpozději následující pracovní den po odeslání emailu. Rozhodnou skutečností je tedy již samotné odeslání emailu bez ohledu na to, zda se zpráva dostala do dispozice serveru adresáta. Nejedná se přitom o výraz nerovnosti mezi povinnostmi správního orgánu a účastníka řízení, ale o dvě strany téže mince. Činí-li účastník úkon vůči správnímu orgánu prostřednictvím emailu, tedy nezaručeným prostředkem komunikace, je na něm, aby zjistil, zda podání skutečně došlo. Pokud požaduje, aby tímto způsobem jemu doručoval správní orgán, nemůže se následně vyhnout doručení tím, že přijetí písemnosti nepotvrdí a sám bude poukazovat na nezaručenost a neprůkaznost emailové komunikace. V takovém případě, ať již účastník nepotvrdil doručení z důvodu nedojití písemnosti či z jiného důvodu, musí mít správní orgán možnost doručovat jiným způsobem, zpravidla prostřednictvím poštovního doručovatele.

14. Co se týče prokázání odeslání písemnosti prostřednictvím emailu, Nejvyšší správní soud uvedl v usnesení čj. 8 Afs 82/2006 – 68, že *„výtisk emailové hlášenky“* není nenapodobitelný, a *„v případě vzniku pochybností o odeslání zprávy proto zpravidla nebude postačovat k prokázání tohoto odeslání“* (obdobně rozsudek čj. 8 Afs 55/2008 – 70). Stejný závěr je platný ve vztahu k printscreenu obrazovky elektronické podatelny (či jiného emailového klienta), protože i zde je v případě vzniku pochybností možné uvažovat o falsifikaci snímku obrazovky. Jediným zaručeným způsobem prokázání odeslání emailu by byl znalecký posudek počítače, z nějž měl být email odeslán (srov. opět usnesení čj. 8 Afs 82/2006 – 68 a rozsudek čj. 8 Afs 55/2008 – 70). Ve věci, v níž kasační soud rozhodl rozsudkem čj. 7 Afs 113/2014 – 33, stěžovatel navrhl prokázat včasnost podání žaloby kopií emailu odeslaného z programu MS Outlook uloženou v elektronické podobě na CD, v případě pochybností výsledkem osoby, která email odeslala, případně nahlédnutím soudu do počítače, z nějž byl email odeslán, a v případě přetrvávajících pochybností provedením znaleckého posudku k danému počítači. V citované věci nebyly navrhované důkazy provedeny, protože nebyly s to prokázat doručení emailu do elektronické podatelny soudu. Uvedenou hierarchii důkazních prostředků (podle jejich důkazní síly) ale lze obecně přijmout pro účely prokázání odeslání emailu.

15. Podle kasačního soudu po správním orgánu nelze požadovat, aby prokazoval odeslání písemnosti emailem ve smyslu § 19 odst. 8 správního řádu znaleckým posudkem k počítači, z nějž byl email odeslán, vždy když adresát písemnosti nepotvrdí její přijetí a

následně ničím nepodloženým tvrzením zpochybní odeslání předmětného emailu. Takový přístup by byl v rozporu se smyslem institutu doručování písemností na elektronickou adresu účastníka řízení, jímž je urychlení řízení, a umožňoval by bujení procesní taktiky spočívající v podání účelové žádosti o doručování na elektronickou adresu, nepotvrzení doručení rozhodnutí a následném zpochybňování správnosti doručení na adresu trvalého pobytu [srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 7. 2014, čj. 9 As 162/2014 – 31, nebo ze dne 3. 7. 2014, čj. 9 As 144/2014 – 53, v němž soud popsal tuto procesní taktiku následovně: *„tento zmocněnec (R. K.) řidiče v přestupkovém řízení zastupuje, a to se stejnou či obdobnou procesní strategií. Vždy uplatňuje požadavek na doručování písemností na shora uvedenou e-mailovou adresu, převzetí resp. doručení písemností ovšem dle § 19 odst. 8 správního řádu následně nepotvrdí. Rozhodnutí je mu tedy adresováno na adresu trvalého pobytu, vhozeno do schránky a doručeno fikcí, neboť zásilky jemu určené zmocněnec nepřebírá. Následně po uplynutí několika měsíců obviněný z přestupku zmocní třetí osobu (v projednávané věci je to pan K. S.), aby nahlédla do spisu, pořídí si kopie celého spisového materiálu a v žalobě podané ve lhůtě počítané od tohoto nahlédnutí různými způsoby zpochybňuje doručení konečného rozhodnutí ve věci. Náhodou jistě není ani to, že v řízení před správními soudy, v obdobných věcech a se zcela stejnou procesní strategií, přebírá zastoupení v záhlaví uvedený advokát (pozn. NSS: Mgr. Topol)].*

16. Výše uvedené neznamená, že by správní orgány mohly bezdůvodně ignorovat žádosti účastníků řízení o elektronické doručování a bez dalšího doručovat poštou. Pokud ale na základě obsahu správního spisu nevzniknou pochybnosti, že správní orgán doručoval předně na elektronickou adresu, resp. odeslal písemnost na tuto adresu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2015, čj. 2 As 202/2014 – 50), platí, že účastník řízení nese zodpovědnost za zvolený prostředek komunikace a musí být připraven přijímat písemnosti způsobem, jako by nepožádal o elektronické doručování.

17. V posuzované věci magistrát doručoval na elektronickou adresu zmocněnce, který přijetí písemností potvrzoval pouze selektivně. Zmocněnec například potvrdil přijetí předvolání k ústnímu jednání, ale nepotvrdil přijetí rozhodnutí I. stupně, proti kterému se následně odvolal údajně jen „z procesní opatrnosti“. Rozhodnutí žalovaného čj. KrÚ 81507/2013/ODSH/8 obsahuje rozdělovník, z něž plyne, že mělo být zasláno i na elektronickou adresu zmocněnce. Ve spise následuje záznam o tom, že adresát nepotvrdil doručení podle § 19 odst. 8 správního řádu; záznam je podepsaný úřední osobou a opatřený razítkem žalovaného. Nejvyšší správní soud neměl důvod pochybovat, že k odeslání rozhodnutí na elektronickou adresu udanou zástupcem stěžovatele skutečně došlo. Zmocněnec stěžovatele nepotvrdil převzetí rozhodnutí, žalovaný proto správně doručoval na adresu jeho trvalého pobytu. K doručení došlo fikcí dne 9. 12. 2013, lhůta pro podání žaloby tedy marně uplynula dnem 10. 2. 2014.

18. Co se týče printscreenu, který žalovaný doložil k prokázání odeslání rozhodnutí na elektronickou adresu až v řízení před krajským soudem, kasační soud měl za to, že by bylo vhodnější, pokud by podobný dokument byl založen přímo do správního spisu, což by dále přispělo k vyloučení pochybností o postupu v souladu s § 19 odst. 8 správního řádu. Nicméně nelze hovořit o vadě, která by mohla představovat nezákonnost rozhodnutí, protože i bez této listiny nebyl důvod pochybovat o správnosti postupu žalovaného.

19. Kasační soud uzavřel, že krajský soud pochybil, nenařídil-li jednání k provedení důkazu předloženého žalovaným. Tato vada ale neměla vliv na zákonnost rozhodnutí krajského soudu. Správnost postupu žalovaného ve smyslu § 19 odst. 8 správního řádu byla dostatečně prokázána obsahem správního spisu. Zrušení rozsudku krajského soudu jen proto, aby v dalším řízení nařídil jednání k provedení důkazu, který dále vyvrací pochybnosti o správnosti doručení žalovaného rozhodnutí, by bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie.

20. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

21. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 4. září 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu